

Podzimní dobroty ze zahrádek

S loučícím se létem v minulosti pomalu ustával i zemědělský ruch a skromné i ty bohatší valašské usedlosti se pomalu začaly připravovat na zimní období vegetačního klidu. Kdo by ale čekal, že s prvními podzimními plískanicemi lidé „zalezli za pec“ a tam pěkně v teploučku čekali na návrat jara, šeredně by se mylil. Práce bylo pořád dost a na zimu si muselo hospodářství pořádně připravit zásoby, a to nejen co se týče zaopatření dobytka, ale i rodinných příslušníků.

Obilí čekalo ve stodolách na vumláčení, maso se udilo za komínem, zelí bylo našlapané v bečkách, ovoce a zelenina ležely v chladných sklípcích... Idyla? Kdepak, přečkat v minulých staletích zimu nebylo vůbec samozřejmé a vzhledem k výnosům tehdejších zemědělských postupů byl jídla až na nejbohatší sedláky zoufale málo. Například takový chleba se málokde jedl čerstvý, pěkně voňavý a zrovna z pece vytážený – hrozilo by, že hlavně malým strávníkům zachutná a chtěli by víc... Tak bochníky

ZPÁTKY DO HISTORIE. Dřevěná sušárna ovoce v Novém Hrozenkově 1895. Snímek: archiv MuRV

hospodně zamykala, nechávala ztvrdnout (někdy stihnul i zplesnivět) a teprve poté podělila po krajíčku...

Ani úrodu ovoce si ještě před pár desetiletími hospodáři v žádném případě nedovolili použít k výrobě pálenky. Hlavně dnes k tomuto účelu nejčastěji využívané švestky se až do počátku 20. století zpracovávaly zcela jiným, dnes zapomenutým způsobem –

sušily se v sušárnách na křížaly nebo smažily v „lekvárně“ na povidla.

Takto upravené ovoce pak nechybělo nejen v žádné chalupě, ale ani na městském trhu, Valaši ho v 19. století ve velkém množství vyváželi dokonce až do daleké Vídně! Ani místní městské hospodyňky však ovocnými pochoutkami nepohrdly a co neušily v kuchyni, z toho vyrobily dětem

oblíbené mikulášské dárky v podobě různých figurek nebo panáčků ze sušeného ovoce. Však i samotná okolí větších měst v minulosti dle vzpomínek pamětníků voněla na podzim od trnkové smaženice, vždyť dřevěná sušárna ovoce s lekvárnou na povidla dříve nechyběla skoro v žádném větším ovocném sadu.

Ivana Ostránská,
historik MuRV